

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 58

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-97
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, ponedeljek 11. marca 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Zveze med Nemčijo, Rusijo in Italijo ne bo

Ribbentropova posvetovanja s Cianom in Mussolinijem v Rimu — Načrt za sklenitev trojne zveze in njena podlaga — Italija bo ostala tudi še naprej na svojem dosedanjem stališču

RIM, 11. marca. Havas. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je prispel v Rim včeraj ob 10. uri dopoldne, kjer ga je na kolodvoru sprejel italijanski zunanji minister grof Ciano. Ob 11. uri se je von Ribbentrop v spremstvu nemškega veleposlanika von Mackensena odpeljal v palačo Ghigi, kjer sta ga pričakovala grof Ciano in Mussolini. Posvetovanja so trajala do 12.30. Po sestanku je von Ribbentrop govoril telefonično z Berlinom. Popoldne sta napravila von Ribbentrop in grof Ciano izlet v okolico Rima in medtem nadaljevala svoja posvetovanja. Danes se posvetovanja nadaljujejo. Ob 11. uri je pa bil von Ribbentrop sprejet v avdienco tudi pri papežu v Vatikanu. Po informacijah iz vrst nemške diplomacije je von Ribbentrop obrazložil včeraj Mussoliniju položaj Nemčije po prvem pol letu vojne in njene načrte za bližnjo bodočnost. Iz Rima bo odpotoval najbrže jutri.

NAČRT ZA TROJNO ZVEZO

PARIZ, 11. marca. Exchange Telegraph. Kakor poročajo pariški in londonski listi, je prišel nemški zunanji minister von Ribbentrop v Rim z daljnosežnimi načrti, ki jih je v imenu svoje vlade odnosi Hitlerja, predložil Italiji. Namen teh načrtov je ustvariti trojno zvezo med

Nemčijo, Sovjetsko zvezo in Italijo. Nemški diplomaciji se je baje posrečilo, pridobiti Sovjetsko zvezo za to, da sklene mir s Finsko, opusti vse agresivne načrte v smeri evropskega jugovzhoda (Balkana) in usmeri svoje akcije na Blžnji vzhod in osrednjo južno Azijo. S tem v zvezi se tudi Nemčija desinteresira na

evropskem jugovzhodu in prepusti tu glavno besedo interesom Italije. Nemčija in Sovjetska zveza sta pripravljena dalje podpirati vse italijanske težnje na Sredozemlju in v Airiki, v zameno pa naj se Italija pridruži Nemčiji in Sovjetski zvezi v boju proti Angliji in Franciji. Za dosego teh načrtov je Nemčija pripravljena sporazumeti se tudi z Vatikanom, in sicer na tej podlagi, da zavzame novo stališče do katoličanstva v Nemčiji in da pripravi tudi Sovjetsko zvezo do zblizanja z Vatikanom. Katoličani naj bi v Sovjetski zvezi dobili poseben položaj.

STALIŠČE ITALIJE NESPREMENJENO

RIM, 11. marca. LRP. Po raznih znakih, zlasti pa po pisanju italijanskih listov sodeč, Italija ni pripravljena spremeniti svojega dosedanjega stališča v sedanjem evropskem vojnem položaju in pristati na sklenitev kake trojne zveze z Nemčijo

in sovjetsko Rusijo, ki naj bi jo potegnila v vojno na njuni strani. Mnenja, da je bil zadevni sporazum med Berlinom in Rimom že po diplomatski poti dosežen in da je prišel nemški zunanji minister von Ribbentrop v Italijo samo še na podpis novega sporazuma, se torej s tem ne potrjujejo. Italijanski listi pravijo, da se v zadnjem času niti na bojiščih niti v političnem položaju ni nič spremenilo in da zato Italija tudi nima nobenega vzroka, da bi svoje dosedanje stališče oborožene nevtralnosti spremenila. Tudi pogajanja za mir med Finsko in Sovjetsko zvezo tega stališča ne spreminjajo, ker so izključno le zadeva obeh prizadetih vlad. To stališče potrjuje končno tudi blagohotnost, s katero so v Italiji sprejeli sporazum med Rimom in Londonom glede ureditve premogovne atere z Anglijo.

Sovjeti omilili svoje mirovne pogoje

Pogajanja med Finci in sovjeti se vodijo v Moskvi — Kaj zahtevajo sovjeti — Na frontah se boji nadaljujejo

MOSKVA, 11. marca. TASS. Tu so se pričela direktna pogajanja med vlada Sovjetske zveze in Finsko za sklenitev premirja in miru. Finsko delegacijo, ki je prispela sem z letalom iz Turkuja, sestavljajo ministrski predsednik dr. Rytty, bivši poslanik Paasikivi, general Valdenas kot zastopnik maršala Mannerheima in poslanec Voionaa kot zastopnik finskega parlamenta.

SOVJETI OMILILI POGOJE

LONDON, 11. marca. Exchange Telegraph. Po poročilih iz Moskve so pogajanja med delegati Finske in Sovjetske zveze za sklenitev premirja in miru že v polnem teku. O položaju pogajanj in podrobnostih ni bilo z uradnega vira mogoče dobiti nobenih informacij, vendar se zadržuje, da je sovjetska vlada omilila svoje pogoje, ki jih je prvotno stavila Finski preko Stockholma. Novi pogoji se v bistvu baje strinjajo z onimi, ki jih je Moskva stavila Finski pred izbruhom sovražnosti. Stej ko prej vztrajajo v Moskvi pri zahtevi, da Finska izroči Sovjetski zvezi Karelsko ožino in morsko obalo na severu s Petsamom. V zameno bi bila pripravljena odstopiti Finski del ozemlja v zahodni sovjetski Kareliji. Prav tako ne zahteva Alandskih otokov in otoka Hanko, a vztraja pri tem, da dobi oporišča na obalah južne Finske. Ta zadnja zahteva je najtežja. Prav tako se Finci tudi upirajo izročiti celotno Karelsko ožino, so pa pripravljene tudi tu na korekturo meje v korist Sovjetske zveze. Kakšni so izgledi za sklenitev premirja in miru, ni mogoče prerokovati, zdi pa se, da se bo usoda pogajanj odločila že tekom današnjega ali vsaj jutrišnjega dneva.

STALIŠČE FINCEV

HELSINKI, 11. marca. Reuter. Finski civilisti in vojak pravijo, da so pripravljene na časten mir, rajši pa grede v smrt, kakor v suženjstvo. Finska delegacija je v Moskvi sprejela nove pogoje, vendar je izjavila, da mora prej vprašati parlament. Navzile razgovorom, napada moskovski radio še vedno finsko vlado kot »krvavo Mannerheimovo gangstrsko bando« ter poziva finske vojake, »naj se uprejo belemu terorju«.

STALIŠČE ITALIJE

RIM, 11. marca. Stefani. Virginio Gayda piše v »Voce d'Italia«, da je odločitev o miru ali vojni v rokah Fincev ter da so razgovori zadeva sovjetov in Fincev.

ČLANEK LEONA BLUMA

PARIZ, 11. marca. Havas. Sedajni položaj označuje izrazita diplomatska aktivnost. Od Moskve do Rima, od Helsin-

kov do Londona vodijo diplomati in državniiki posvetovanja. Usoda Finske je še vedno glavni predmet zanimanja in komentarjev. Leon Blum piše v »Populaire«, da »lahko Finska po neuspehu pogajanj zaprosi Veliko Britanijo in Francijo za pomoč. Ti dve sili bi ji lahko v duhu pravil Zveze narodov poslali na pomoč ekspedicijski zbor in je vprašanje, ali bi Švedska v tem primeru sploh še mogla prepovedati izkrcavanja zavezniških čet na njenem ozemlju. Švedska in Norveška se takšnega položaja zavedata, od tod tolikšna njuna aktivnost v za-

nanji politiki, doseči mir s sovjeti. Mir med sovjeti in Finsko bi sicer res rešil Skandinavijo zadrage, toda le začasno. Francija in Anglija sta lahko vsak čas v položaju, poseči na visokem severu v korist Fincev. Prepričan sem, da bi formalni apel Finske na demokraciji velsili prisilili Norvežane in Švede k pristanku izkrcavanja. Francija in Velika Britanija naj takoj objavita svojo pripravljenost, brez odloga pomagati Finski, če bo terjala pomoč«.

FINSKA POGAJANJA NOVO MONAKOVO?

BERLIN, 11. marca. DNB. »Völkischer Beobachter« prinaša članek pod naslovom »Londonski list potrjuje, da so zahodne sile sistematično pripravljale vojno.« Pri tem namigava na pisanje »News Chronicle«, kjer se trdi, da sovjetsko-finska

pogajanja tvorijo zelo neugodno paralelo z Monakovim. List trdi, da »pritiska Švedska na Finsko, naj popusti sovjetskim zahtevam«.

BOJI SE NADALJUJEJO

PARIZ, 11. marca. Havas. Kljub pogajanjem za mir s sovjetske čete prizadevajo, obkrožiti od strani tretjo Mannerheimovo črto, ki se vleče od jezera Saka-järvija k jezeru Sumeo. Sovjeti si prizadevajo, doseči obale jezer. Seje na osnovi zavzetja novih strateških položajev hočejo sovjeti začeti pogajanja. Finski odpor v Karelski ožini bi bil po jem uspehu sovjetov najbrž zlomljen.

SOVJETSKO POROČILO

MOSKVA, 11. marca. TASS. Poročilo leningrajskega poveljstva od 10. t. m. pravi: Nobenih posebnih dogodkov. Sovjetske čete so zavzele otok Varjesaari v Vipurskem zalivu in kraj Nosalahiti na zahodni obali istega zaliva. Zahodno od mest Pitkaranta in Suokarvija močna delavnost izvidniških čet. Sovjetska letala so bombardirala sovražne objekte in čete. Zbila so osem sovražniških letal.

Sporazum v sporu med Anglijo in Italijo

Anglija je izpustila italijanske ladje z nemškim premogom, Italija se je pa obvezala, da nemškega premoga ne bo več prevažala po morju

RIM, 11. marca. Stefani. Italijanski zunanji minister grof Ciano je sprejel angleškega veleposlanika sira Percyja Lorainea, ki mu je sporočil, da je angleška vlada sklenila izpustiti vseh 13 italijanskih tovornih ladij, ki so bile natovorjene z nemškim premogom ustavljene na poti iz Rotterdama proti Italiji in odpeljane v angleška kontrolna pristanišča. Italijanske ladje so že odpile proti Italiji. Italijanske ladje, ki še niso vkrcale premoga, se bodo vrnile prazne. Nadaljnje prevažanje nemškega premoga v Italijo po morju je ustavljeno.

LONDON, 11. marca. Reuter. Sporazum med Italijo in Anglijo v premogovnem sporu je bil dosežen v soboto na sestanku med angleškim zunanjim ministrom Halifaxom in italijanskim veleposlanikom Bastianinijem. Sporazum je bil dosežen na podlagi kompromisa. Anglija je izpustila italijanske ladje s premogom, da so mogle odpluti v Italijo, Italija je pa pristala na to, da posledno bo več prevažala nemškega premoga po morju. Ta sporazum je bil sprejet v Angliji z velikim zadovoljstvom, a tudi italijanski komentariji so ugodni. Pričakuje se zaradi tega še večje gospodarsko

zblizanje med Anglijo in Italijo. Nemška intervencija v Rimu je po tukajšnjih zadržkih prišla prepozno.

LONDON, 11. marca. Trije italijanski parniki, »Pamias«, »Integritao« in »Ernesto« so zapustili danes pristanišče. Drugi

trije italijanski parniki, natovorjeni s premogom, so dospeli v kontrolno bazo. So to »Nita«, »Edera« in »Santa Maria«. Na en parnik je bil poklican zdravnik, ki se je po nudenju pomoči vrnil v pristanišče.

Zavezniški vojaški posvet v Ankari

ANKARA, 11. marca. Reuter. Včeraj so se začeli razgovori med angleškim poveljnikom čet na Blžnjem vzhodu, francoskim letalskim poveljnikom ter turškim šefom generalnega štaba. Sklenjeno je bilo zgraditi več letalskih oporišč v Tur-

čiji ter poslati še več angleških ter francoskih letalskih instruktorjev v Turčijo. Turki so mnenja, da je sedaj Weygandova armada že tako močna, da lahko sprejme vsak boj na Blžnjem vzhodu.

Sumner Welles v Londonu

PARIZ, 11. marca. Havas. Sumner Welles je obiskal v soboto po razgovoru s francoskim državniki ob 15.30 poljskega ministrskega predsednika generala Sikorskega in zunanjega ministra Zaleskega. Z Zaleskim se je pogovarjal nad eno uro. Včeraj ob 9.50 je Rooseveltov odposlanec odletel z letališča Le Bourgeta v London, kamor je prispel ob 12.35.

Na letališču sta ga pozdravila med drugimi ameriški veleposlanik Kennedy in angleški državni podtajnik sir Cadogan. Sumner Welles bo ostal v Londonu do srede. Danes se snide najprej z zunanjim ministrom lordom Halifaxom, nato pa z ministrskim predsednikom Chamberlainom.

Maribor, 11. marca.

Protestantizem, ki ga je v slovenski tiskani besedi tako goreče oznanjal Primož Trubar, je katoliška reformacija na Slovenskem skoraj popolnoma iztrebila. Slovenski narod se je vrnil h katolicizmu, le del obrobni, prekmurskih Slovencev, ki so bili »pod Ogric« v svojem verskem prepričanju kolikor toliko zaščiteni, je ohranil Lutrovo vero. Ti protestanti, dolgo časa navezani na artikularna madžarska mesta, na madžarski kulturni svet, so se — v nasprotju s katoliki, ki so imeli nekatere budno slovensko orientirane duhovnike — po pačcu Avstro-Ogrske dokaj hitro vživeli v novo državno okolje, ne pa v slovensko narodno življenje.

Po dvajsetih letih se je prekmurski protestantski življenjski s svojimi študirano in študirajočo, gimnazijsko in akademsko mladino trdno ustalil v slovenskem narodnem življenju, v slovenskem kulturnem izročilu. Edino prekmurska protestantska cerkev se je s svojo organizacijo in starimi generacijami vernikov premalenkostno dvignila s prečujoče stopnje. Nemalo značilno je zanjo: na eni strani nezainteresiranost in dokajšnja odmaknjenost od rastočega slovenskega življenja preko Mure, na drugi strani pa še nedavno poudarjanje »vendstva«, s katerim je vede in nevede izpričevala ogrsko dediščino. Zato ni čudno, če te kdo v slovenski sredini — ko mu poveš, od kod in kake verzi — nezaupljivo pogleda in šalivo ali resno pobara po tvojem »madžaronstvu«.

Prekmurska protestantska cerkev je bila ves čas, tako tudi v povojnih letih navezana na nárečno slovensko izročilo Kuzmiča in drugih. Tudi še nezaključeno Flisarjevo prevajalsko in knjižno delo v prekmurskem narečju ter priložnostno, versko-vzgojno člankarsko udejstvovanje skoroda vse prekmurske duhovščine sponštuje tračicijo. Posredovalo pa je skoraj izključno madžarsko kulturno obzorje in slej ko prej poudarjalo nevmesavanje v narodnostno življenje. A vzrokov za to je mnogo; krivda ponajveč leži v preteklosti, vendar to ne spremeni dejstev kot so.

Ce se sploh ne oziramo na zadržanje dokajšnjega števila prekmurske protestantske inteligence, ki se v marsičem ni skladała z narodno tradicijo in slovenskim stališčem, nam mnogokaj osvetli že protestantski mesečnik »Düševni list« (od 22. I. naprej).

Devet let je izhajal list v madžarskem pravopisu. Opiral je stolpec madžarskim kulturnim, predvsem literarnim stvarim, kar je delno, iz kulturnega stališča opravičljivo. Člankov, ki bi se nanašali na življenje preko Mure, je bilo bore malo. Ob različnih prilikah je list poudarjal »vend-slovenstvo«, »vendstvo« in imel zveržene pojme o narodnosti pripadnosti prekmurskih protestantov (»I k koncovi mi smo slavskoga plemena narod«). Kazal je tudi veliko nevoljo proti oblastvom, in sicer zaradi nerazumevanja glede podpor, nastavitve in šolanja protestantskih učiteljev, kajti res: v mnogih primerih so postopala oblastva krivično, po svoje prav. Marsikaterikrat je bila namreč pri podobnih rečeh odločujoča katoliška stran, dostikrat je pa res bila nevolja protestantov prazna. Napačno je bilo seveda tudi v gotovih ozirih stališče, da »senioratni gyüles« verski knjig kojne i jezika dugovanja opravio i nastavo za svoje naznotrejšnje de'lo držii i protesta se tühinskim elementom vu naše cerkovnoga dugovanja mešati i vtikati . . .«, neodpustljivo pa je, da se v čisto slovenskem mestu še danes ne čita evangelij v prekmurskem narečju.

Ponajveč tudi protestantska društva — razen človekoljubnega dela — niso razumela potreb časa in narodnostnega razvoja v jasno slovensko smer. Marsičesa je pri tem kriva slovenska intelektualna protest. mladina. Sicer pa ima ali bo jih v kratkem imeła prekmurska protestantska cerkev že nekaj mladih duhovniških moči. Na njih in tudi na ostalih je, da se »vendsko« stališče, ki je zadnje čase itak začelo močno pešati, dokončno likvidira. Nujno je namreč in življenjsko, da se organizacija prekmurske protestantske cerkve vključi v življenjski utrip slovenskega naroda, da krene v smer, ki jo je v preteklih letih že zaznato nakazalo Kuzmičevo delo v slovenstvo.

Atentat na nemški dom v Montevideu

MONTEVIDEO, 11. marca. Havas. V zgradbi, v kateri so nameščene nemške ustanove v Montevideu, je eksplodirala bomba. V času eksplozije so v palači vrteli neki nemški film. Pri predstavi je bilo zbranih okoli 500 ljudi. Eksplozija je nastala ob 22.30 na glavnem stopnišču. Popokale so vse šipe in vrata je vrglo po več metrov v stran. V kinematografski dvorani je nastala panika, vendar ni bil nihče ranjen. Na kraj eksplozije je prisel takoj nemški poslanik Langmann, šef policije in preiskovalni sodnik. Ugotovili so, da je bila bomba visoka 25 in široka 12 cm. Atentatorjev doslej ni bilo mogoče izslediti.

Hitler prosi Boga za zmago

BERLIN, 11. marca. LRP. Ob priliki proslave žrtev svetovne in sedanje vojne in petletnice obnovitve nemške vojske, je imel včeraj vodja in državni kancelar Adolf Hitler govor, v katerem je naglašal pomen in veličino nemških žrtev. Prav tako kakor doslej, mora biti nemški narod pripravljn tudi sedaj in v bodoče na vse žrtve, da prepreči nakane sovražnikov, katerih namen je uničiti Nemčijo in nemški narod. Nemčija in nemški narod se ne bosta dala nikoli več razkosati. Sedaj živi, je naglasil Hitler, kot vodja nemškega naroda, kot državni kancelar in kot vrhovni poveljnik nemške vojske samo za cilj popolne zmage, za katero je pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje. Kot nek-

danji vojak v svetovni vojni, prosi Boga, naj podari Nemčiji milost častnega zaključka boja za veličino nemškega naroda. Zaradi tega prisega, da se mora sedanja vojna končati z najbolj slavno zmago, kar jih pomni nemška zgodovina.

LONDON, 11. marca. Exchange Telegraph. Govor vodje in kancelarja Hitlerja je bil sprejet na zahodu z razočaranjem, ker ni bilo v njem ničesar, kar so prej napovedovali. Predvsem Hitler ni niti z besedico omenil Ribbentropovega h'vanja v Rimu, da se je že nekaj dni govorilo po Berlinu, da bo v svojem govoru oznanil sklenitev trojne zveze med Nemčijo, sovjetsko Rusijo in Italijo.

Londonski tisk o položaju

LONDON, 11. marca. Havas. Angleški listi razpravljajo v glavnem o obisku von Ribbentropa v Rimu, o pogajanjih za sklenitev miru med Finsko in Sovjetsko zvezo ter o misiji Sumnerja Wellesa. Kakor včeraj, pravijo tudi danes soglasno, da se mora Finska sama odločiti za to, ali sprejme sovjetske mirovne pogoje ali ne. Glede Sumnerja Wellesa pravijo, da bo dobil v Londonu dovršene informacije o stališču in položaju zaveznikov, kakor jih je itak že dobil v Parizu. Zavezniki ne skrivajo svojega stališča. »Times« pišejo,

da Sumner Welles ni prišel v Evropo z Rooseveltovimi predlogi za mir, ampak zato, da se informira o stališčih Anglije, Francije, Nemčije in Italije glede možnosti dosege miru. Zavezniki niso brez potrebe segli po orožju in zato nimajo namena Sumnerju Wellesu kaj prikrivati. Angleška vlada mu bo stavila na razpolago vse potrebne informacije. Glede Ribbentropovega obiska v Rimu pa pravi list, da je dal povod za mnoge napovedi nekakega »pohabljenega miru«.

Norveška za popolno nevtralnost

OSLO, 11. marca. DNB. Na zborovanju norveškega novinarskega združenja je govoril ministrski predsednik Migarde. vold in naglasil, da »se ne smemo šaliti z nevtralnostjo, ki mora biti nedvoumna in popolna. Norveška življenjska potreba je, da živi v miru z drugimi državami. Zato bomo storili vse, da odstranimo nesoglasja med Norveško in tujimi silami. Norveška vodi takšno politiko, ki je ne more potegniti v vojno. Prav takšno ka-

kor do drugih držav, je norveško stališče do Finske. Norveški tisk ima vprav danes odgovorno nalogo. Za Norveško bi bila vprav največja nesreča, če bi bila potegnjena v vojno. Zato ne sme biti niti enega Norvežana, ki bi silil ali kakor koli povzročil, da pače domovina v nesrečo. Če bi pa kljub vsemu prišlo do tega, bodo Norvežani znali braniti svojo državo in svobodo.«

Danci sestrelili nemško letalo

KODANJ, 11. marca. Havas. Danska protiletalska baterija je streljala na neko nemško letalo, ki je pluto nad danskim ozemljem pri šlezviški meji.

Aretacija komunista Hofmaierja

BERN, 11. marca. Havas. V Baslu so aretirali znanega komunista Hoffmaierja, ki je bil obsojen že v Italiji na 10 let ječe zaradi komunistične propagande. On in njegova žena, ki so jo prav tako zajeli, sta obtožena, da sta s tajno radjsko postajo motila francosko oddajo v nemškem jeziku.

TAYLOR PRI MONTIJU

RIM, 11. marca. DNB. Posebni odposlanec Roosevelta pri Vatikanu, Myron Taylor je imel daljši sestanek z namestnikom državnega tajnika, kardinalom Montijem.

BAVARSKI PREMIER V FIRENZI

FIRENZE, 11. marca. Stefani. V Nemškem domu v Firenzi je govoril bavarski ministrski predsednik in tajnik akademije Siebert o političnih in znanstvenih ciljnih nemške znanstvene akademije. Ob tej priliki je naglasil iskreno sodelovanje med obema državama.

S tem ni rečeno, da se ne bi upoštevale pravice madžarskih protestantov. Pri oblastvih upravičene prošnje in potrebe ne smejo biti več »glas vpijočega v puščavi«, zakaj v duhovnem oziru je prej označena pot že kolikor toliko uglašena. Učbenik, ki ga je nedavno prevedel v knjižno slovenščino mlad evangeljski duhovnik, Vladimir Darvaš, naj bo pomemben zunanji dokaz, da je temu res tako. Franc Sebjanič.

Domati tisk

Za novi zakon o tisku

»Politika« prinaša članek univ. prof. Slobodana Jovanovića, kjer pravi med drugim: »Če hočemo, da bodo volitve res svobodne, ne morejo biti prej, preden se ne vrne svobodno politično življenje, v katerem je pa prvi pogoj svoboden tisk. Gotova kontrola je s stališča zunanje politike danes potrebna, ni pa s tem rečeno, da se mora tisk zavirati v vprašanih notranjepolitične prirode. Če je vlada kljub težkim zunanjim prilikam s sporazumom rešila celo vrsto zapletenih vprašanj, tedaj nima pravice, da zaradi istih razlogov ovira tisk, da o istih vprašanih razpravlja. V položaju, kakršen je danes, predstavlja javno mnenje silo, ki je nobena vlada ne sme omalovaževati. V demokratskih kakor totalitarnih državah posvečajo veliko pažnjo javnemu mnenju. V obeh primerih uvidevajo, da je z nastopanjem težjega položaja vladi podpora javnega mnenja čimbolj potrebna. Pri nas se to ne upošteva. Ali se resno misli, da je v nevarnem času najbolj imeti uspravano javno mnenje? Z novim zakonom o tisku se ne sme več oklevati.«

Konferenca prvakov SDS

V Beogradu je bila v nedeljo širša konferenca prvakov SDS iz Vojvodine in Srema, ki se je je poleg ministra dr. Budisavljevića in senatorja Vilderja udeležilo veliko število odličnikov in delegatov stranke. Sprejeti so bili konkretni predlogi o pozitivni dela na terenu.

„Slovenskemu kmetu se jasni“

»Slovenska zemlja« prinaša v dopisu iz Smartna ob Savi med drugim: »Sedaj se je tudi slovenskim kmetom zjasnilo. Spoznali smo, da v gosposkih strankah ni za nas prostora. Sklenili smo, da se organiziramo v svoji politični organizaciji. Postati hočemo nosilci vse slovenske narodne, gospodarske in socialne politike in usmerjevalci svojih življenjskih razmer. Hočemo in zahtevamo za sebe enak delež pri upravljanju državnih in službenih vprašanj, kakor ga imajo nekateri drugi stanovni, ki niti po svojem delu niti po številčni moči nimajo pravice do njega.«

Stranke in federacija

»Naiznačilnejša politična moč in ustanove sedanje države so stranke. Nalogo imajo, da organizirajo in vzpostavljajo red v življenju naroda. Kanali so, po katerih se pretakajo različni pogledi na osnovno politiko države. Združujoč skupine ljudi istega mišljenja, omogočajo stranke ljudem, da pridejo do oblasti. Brez strank ne more državni aparat pravilno delovati. Stranke organizirajo tudi opozicijo, s tem vrše zelo važno vlogo. Prave politične stranke predstavljajo tudi v opoziciji zavednost naroda, hoteč na ta ali oni način prikazati stvari, zaradi katerih so ti ali oni nezadovoljni. V federativni državi je delo strank še bolj potrebno. Organizirajo številne volitve, ki karakterizirajo federacije in demokracije. Federacija je sistem stalnega obnavljanja vladajočega in upravnega aparata. Nosilci stalnega političnega cirkuliranja so pa politične stranke, ki so izraz globoke notranje zgodovinske in socialne prirode federacije. Motorna sila so, ki mora iznesti sliko bodoče edinstvene zaveznišnice. Brez njih ni popolne in prave federativne države.« (»Napred«).

Za sporazum — v Subotici

Notranji minister dr. Mihaldžić in minister brez portfelja dr. Smoljan sta prisela v Subotico, da dosežeta sporazum med vznemirjenimi duhovi. Kakor znano, je bila za nedeljo napovedana velika skupščina vojvodinskih Hrvatov, istega dne je sklical zborovanje Srbski kulturni klub. Zborovanja so bila nato odpovedana. Novinarjem je dr. Smoljan dejal, da je treba v interesu splošnosti subotički spor čimprej rešiti.

Ustavljene listi

Oblast banovine Hrvatske je prepovedala nadaljnje izhajanje dr. Mile Budakovega »Hrvatskega Naroda«, ki je s svojim pisanjem v vrstah pravih Hrvatov dostikrat naletel na proteste. Z istim odlokom je bilo ustavljeno izhajanje tednika »Nezavisnost«.

VOLITVE V BOLIVIJI

LA PAZ, 11. marca. DNB. V Boliviji so bile včeraj predsedniške volitve. Ističasno je bilo izvoljenih 108 senatorjev in poslancev. Zaradi sporazuma med strankami je izvolitev generala Penjoranda za predsednika gotova stvar.

NAPAD NA HOLANDSKI PARNIK

AMSTERDAM, 11. marca. Havas. Neznana letala so napadla holandski 260-tonski parnik »Sina«. Ladja je plula iz Anglije, letala so jo trikrat obstreljevala iz strojnice, ko je bila še izven holandskih teritorialnih voda.

GRŠKI PARNIK V NEVARNOSTI

NEW YORK, 11. marca. Havas. Tukajšnja radijska postaja je ujela klice SOS, ki jih je oddajal 4343tonski grški parnik »Alexandros« nekje na Atlantiku.

PROMETNA NESREČA V SPANJI

BAIRES, 11. marca. Havas. Blizu Maceve v pokrajini Cordoba v Španiji je neki brzi vlak povozil osebni avto. Šest potnikov je mrtvih.

COMEDIE FRANÇAISE V BUDIMPEŠTI

BUDIMPEŠTA, 11. marca. Havas. Prihajajoč iz Zagreba, je prispela sinoči skupina igralcev Comedie Française v Budimpešto, kjer bo drevi nastopila. Na postaji so igralce pozdravili francoski poslanik, člani poslaništva in zastopniki madžarskih kulturnih ustanov.

Mariborska napoved. Spremenljivo oblačno in toplejše vreme. Ponekod bo morča deževalo. Včeraj je bila najvišja toplota +8,4, danes najnižja 3,5, opoldne +4,0. Snega je samo še 19 cm.

BORZA. Curih, 11. marca. Devize: Beograd 10, Pariz 9,3, London 17,60, New York 44,6, Berlin 178,75, Sofija 3,30, Budimpešta 79%, Atene 3,55, Bukarešta 3,40.

Novice

Kako bo z letino v Haložah?

V Haložah že nekaj let ni bilo letine — Nesorazmerje med ceno sena in vina — Galica se draži — Pozeba je škodovala občutljivejšim sortam

Haložanom se obeta znova slaba letina.

Haloze niso znane samo po lepoti vinskega gričevja, temveč tudi po revščini prebivalstva, ki s tako veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo obdeluje najzlahnejšo kmetijsko kulturo — vinsko trto. Ni leta, da bi se mogel Haložan nasmejati in biti zadovoljen s svojim pridelkom in izkupičkom za prodano vino. Menda ni v naši vinorodni deželi okoli šev, kjer bi vinogradnik obdeloval vinograde pod težjimi okoliščinami kakor v Haložah. Ni da menda tudi krajev, ki bi bili tako izpostavljeni izrabljanju od raznih mešetarjev in prekupčevalcev, ko haloški vinogradnik leže v dolgove in zre s strahom v bodočnost.

Že nekaj let zaporedoma ni bilo prave vinske letine. Umeje pa niso zmanjšale samo vinskega pridelka, temveč tudi skromni poljski pridelek na bregovih in izčrpanih njivah. Letošnjo zimo je bil Haložan v izredni meri pri kupovanju živeža, ki se je podražil, še huje prizadeva.

V najtežjem položaju so oni posestniki, ki morajo dokupovati še krmo za živino. Seno je po 160 din stot, da mora torej dati vinogradnik za 2 kg sena 1 liter vina. Če je treba dati dnevno živinčetu okrog 10 kg sena, potem zajé eno odraslo živinče na dan skoro 16 din. Vinogradnik lahko kupi seno le z izkupičkom za prodano vino, zato tudi ni čuda, da vinogradnik ne ve kako iz zagate. Nekateri mali posestniki kupujejo tako rekoč dnevno seno in ga nosijo na hribovite domove, da vsaj za silo prehranijo živino do pomladi. Marsikdo bi živino prodal, toda, kaj bo spomladi. Zdaj je

tudi živina zelo cenena. Spomladi, kakor hitro se bo odprla paša, pa se bo živina podražila, in mali posestnik je ne bo mogel več kupiti. Brez živine v hlevu tudi ni gnoja, brez gnoja pa ni pridelka.

Vinogradnike pa že sedaj tarejo skrbi, kako bo z modro galico. V trgovinah se dobi sedaj galica skoraj milostno po 7,50 do 8 din za kg, trgovci pa napovedujejo, da se bo podražila na 8 do 9 din. Haloški vinogradnik te cene ne bo zmožel. Gospodarske ustanove, zlasti vinarne zadruge sicer obljubljajo, da bodo poskrbele za cenejšo modro galico, toda koliko bo to zaleglo, ko niti šestina vseh vinogradnikov ni vključenih pri teh družtvih.

Neobhodno potrebno je, da oblastva s potrebnimi ukrepi znižajo ceno modri galici. Oblastva bi morala ukreniti tudi vse potrebno, da se haloška vina vnov-

čijo po primerni ceni, ali za izvoz ali za domač trg. Mnogo bi lahko pomagale vinarne zadruge, pa tudi Prizad, ki, kakor smo te dni čitali v dnevnikih, namerava nakupovati vino za izvoz ter za predelavo v konjak.

Pričakovati je, da bodo vinske cene porastle, ker se v mnogih legah opaža pozeba. V nižjih legah je škodoval predvsem oster janiarski in februarjski mraz. Pozebli so predvsem šipon, beli burgundec, ramfol in belina. Zadnje dneve pa je škodoval mraz posebno v višjih južnih legah. Ponoči je padla temperatura globoko pod 0, dočim je preko pol dneva naglo ogrevalo trto že precej gorko sonce. Te nagle toplotne izpremembe so škodovala posebno občutljivejšim sortam. Edina sreča je visoko zapadli sneg. Pozeble trte bo treba rezati na kratke šparone in reznike.

Končana je milijonska pravda

Te dni sta prejeli kočevska Mestna hranilnica in Mestna občina sodbo vrhovnega sodišča, s katero je njena skoro štiriletna pravda z njenim bivšim direktorijem (dr. Sajovic, dr. Maurer, Ilc in Tomitsch) končana. Pravda je obšla dvakrat vse instance. V drugič so bili toženci v prvi stopnji pred okrožnim sodiščem Novo mesto delno še celo obsojeni, vendar pa je apelacijsko sodišče v Ljubljani to sodbo predručilo in na podlagi lastnih hranilničnih dokumentov ter izvedeniškega mnenja ugotovilo, da je Mestna hranilnica tožbo prepozno vložila in da je tožbeni zahtevek zastaral. Zaradi česar je še preostali tožbeni za-

htevek zavrnilo. To sodbo je v celnem obsegu potrdilo sedaj tudi vrhovno sodišče ter pritožbeno revizijo Mestne hranilnice kot neosnovano zavrnilo. Tožiteljica mora povrniti tožencem tudi vse pravdne stroške, ki gredo v težke stotisočake.

V pravdi je sodišče tudi ugotovilo, da so tako zvane konzorcijalne pogodbe med Mestno hranilnico in tovariši na eni strani ter Merkantilno banko na drugi strani za Mestno hranilnico neobvezne, zaradi česar so se avtomatično zmanjšale obveznosti naše Mestne hranilnice nasproti njenim upnikom za okrog deset milijonov din.

Veliko zanimanje za naš hmelj

Letošnja izvozna konjunktura za naš hmelj je izredno dobra. To pa zato, ker so največji evropski kraji, kjer se prideluje hmelj, prišli pod Nemčijo, tako sudetski kraji kakor Češka, Moravska, Slovaška in Poljska. Ti kraji so zalagali s hmeljem Ameriko in države, ki so danes v vojnem stanju z Nemčijo. Izmed teh držav se je Amerika že začela zanimati za naš hmelj, ki je kvalitetno prav tako dober za pridelovanje piva. V Sloveniji in dunavski banovini bi lahko letos pridelali 45.000 do 50.000 metrskih stotov hmelja, ki bi ga lahko brez skrbi izvozili in prodali na tujih tržiščih. Ta ko-

ličina hmelja tudi ne bi vplivala slabo na cene hmelja na tujih tržiščih, ker je količina hmelja, ki bi ga izvozili, neznatna v sorazmerju s svetovno hmeljsko proizvodnjo. V dunavski banovini in v Sloveniji bi lahko to količino hmelja brez skrbi pridelali, povsod na površini 3000 ha zemlje.

Kakor kaže danes hmeljsko tržišče, bodo ostale te trdne cene hmelju vsaj še dve ali tri leta; vse je pa seveda odvisno od mednarodnega položaja. Ves letošnji hmeljski pridelek je izvožen, sedaj so začeli izvažati že stari hmelj.

tekoče leto znaša 56.400 din izdatkov in toliko dohodkov. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanj odbor s predsednikom direktorjem Mravljakom. Celjsko Lovsko društvo bo predložilo zvezi za skupščino samostojen predlog glede zaščite srnjadi in poljskih jerebic; srnjad je v letošnji zimi silno trpela. Srnjad naj se zaščiti za dobo dveh let, da se ne bo smela streljati na brakadeli, jerebice pa naj oblast zabrani streljati eno leto.

KREDIT ZA CELJSKO AVTOMATIČNO CENTRALO

Poštno ministrstvo je odobrilo kredit

Nekateri rudniki pa zahtevajo tudi 50% zvišanja cen premoga.

Celje

Zborovanje zelene bratovščine

Včeraj je bila v Celju letna skupščina Lovskega društva. Predsednik direktor Franc Mravljak je v svojih uvodnih besedah podal splošno poročilo o delovanju društva in zveze ter se spomnil v minulem letu umrlih članov. Na podželj bi bilo potrebno prirediti tečaje za lovski naraščaj in lovske čuvaje, za kar bi bila potrebna podpora oblasti. Mnogo je bilo storjenega za zaščito divjačine, kateri je zima napravila veliko škode. Tajniško poročilo je navajalo podrobno delo v društvu, ki ima nad 800 članov; iz blagajniškega poročila je razvidno, da je imelo društvo 84.434,80 din dohodkov in 59.302,80 din izdatkov. Proračun za

SODNI ODMEVI FANTOVskega PRETEPA PRI SV. MARJETI OB PESNICI

Pred malim kazenskim senatom sta se morala zagovarjati Stefan Grajčoner in Jožef Horvat, ker sta bila obtožena, da sta zakrivila pri nekem fantovskem pretepu 3. decembra lani smrt mlajšega fanta Ivana Senekoviča. V tajni razpravi je kazenski senat obsodil Grajčonerja na 3 leta strogega zapora ter na izgubo častnih državljskih pravic za dobo 2 let, Horvata pa je oprostil vsake krivde.

OROŽNIKI ZAPLENILI ZA 23.000 DIN PONAREJENEGA DENARJA

V hiši posestnika Jerneja Dolea pri Golniku so tamkajšnji orožniki odkrili celo ponarejevalnico denarja, obenem pa so našli pri njem nekaj odevi in posteljnine, ki je izginila iz zdravilišča in ki jo je posestnik uporabljal za ponarejevalce denarja. V hiši so našli tudi 44 bankovcev po 500 din, ki pa so bili šele v delu, obenem so ponarejevalci skoraj že dovršili bankovec po 1000 din. Dolea so zaprli. Preiskava pa se nadaljuje.

ŽELEZNICE LAHKO ZAPLENJO PREMOG

Ker premogovni rudniki niso izpolnili svojih obveznosti do železnih dobav, smejo železnice po novi naredbi, ki je izšla v »Službenih novinah«, zapleniti ves premog, ki ga rudniki pošljejo kateremu koli podjetju po železnici.

Ker so se zvišale cene premoga, zahtevajo rudniki, da jim tudi železnica plača premog za 20% dražje kakor preje.

30 milijonov dinarjev za nabavo avtomatskih telefonskih central. Iz tega kredita bo dobilo tudi Celje avtomatično telefonsko centralo.

c Otvoritev koč v Savinjskih alpah. Kočbekov dom na Korošci bo od sobote 16. marca dalje stalno oskrbovan, Frišaufov dom na Okrešlju pa bo odprt na veliki četrtek 21. marca in ostane oskrbovan preko velikonočnih praznikov. Letos so snežne razmere na planinah zelo ugodne, v Savinjskih alpah se smučarjem obeta idealna smuka. Pri Mozirski koči na Golteh, ki je stalno oskrbovana, je sedaj 80 cm snega. Smuka idealna, v gume lepo, milo.

c Predavanje za rezervne oficirje. Celjski pododbor UROIR javlja, da bo drevi prvo predavanje za rezervne oficirje ob 19. v Oficirskem domu, drugo predavanje pa v četrtek 14. marca, ob 19. v veliki dvorani Narodnega doma.

c Na Ljudskem vseučilišču bo predaval drevi ob 20. skladatelj prof. L. M. Škerjanc iz Ljubljane o »Razvojnih pogojih slovenske glasbe«.

c Težka nesreča otroka. 4letnemu sinčku dnarice Jožetu Zagarju se je pri štedilniku vnela obleka. Deček je dobil težke opekline po telesu. Oddali so ga v bolnišnico.

c Advokat dr. Ivan Šket v Celju je preselil svojo pisarno iz Ulice dr. Gregorja Zorjave v Razlagovo ulico 8a.

c Obsojeni divji lovci. Pred okrajnim sodiščem v Celju se je zagovarjalo sedem divjih lovcov iz Frankolovega in Nove cerkve. Ti lovci so v tamkajšnjih revirjih organizirali popolne lovske brakade celo s psi braki in povzročali zakupnikom lovišč ogromno škodo. Končno se je lovske tatove posrečilo izslediti in so bili sedaj obsojeni: Franc Fijavš na 3 in pol mesca, Avgust Gorenšek na 2 in pol mesca, Ivan Krajnc na 3 mesce, Alojz Krajnc na 2 in pol mesca, Gregor Pecelj na 2 mesca, Jakob Krajnc na 1 mesec, Ivan Muzelj na 2 in pol mesca strogega zapora. Jakobe Krajncu je bila kazen odložena za 1 leto.

Ljubljana

a Protituberkulozna zveza v Ljubljani opozarja vse hišne lastnike, da organizira banska uprava na predlog naše zveze zbiranje starega železa. Prosimo, da bi hišni lastniki tudi v svojih hišah opozorili najemnike, naj vse staro železo kakršne koli vrste zbirajo in odkladajo na primeren prostor, ki ga odkažejo hišni lastniki in kjer naj čaka nadaljnjih ukrepov banske uprave.

Pluj

p Koncert v Glasbeni Matici. Jutri ob 20. uri nastopi v Glasbeni Matici tenorist Slavko Lukman s sodelovanjem Milana Skrbinška in M. Kabajeve.

o Ko ni petroleja... Ker posestnik Tomaž Znidaršič iz Zamošan pri Sv. Marjeti ni imel dovolj petroleja, ga je pomešal z bencinom. Nevarna mešanica pa je v svetilki eksplodirala ter zažgala domačijo, ki je zgorela do tal.

o Pet let in mesec dni težke ječe je dobil pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča 24 letni gozdni čuvaj Martin Drobnič iz Kuzmincev pri Gornji Lendavi, ker je septembra lani ustrelil posestniškega sina Jožefa Pukla. Soobtoženi Franc Jamer pa je bil obsojen samo na mesec dni zapora pogojno za dobo dveh let.

o Pri podiranju drevja nad Podtunom pri Krškem je padla podirajoča se bukev na 18 letnega hlapca Jožefa Gorenca ter ga ubila.

o Javna knjižnica delavske zbornice v Murski Soboti javlja, da so prispele nove leposlovne in znanstvene knjige. Pristojbina za izposojene knjige je zelo nizka. Knjižnica posluje vsak torek in petek od pol 5.—6. ure.

n Policijski agent Marko Marković je izpuščen na svobodo potem, ko je apelacijsko sodišče zavrnilo priziv in revizijo državnega tožila. Marković, ki je bil obsojen na dve leti strogega zapora, ker je ubil ravnatelja Prizada dr. Markoviča, bo zunaj, dokler ne bo izrekla zadnje besede višja instanca.

n Spomenik in skupno grobnico padlim vojakom so odkrili na svečan način v Zagrebu na Mirogoju rezervni oficirji in vojaki.

n Krvavi kovčeg hrvatskega revolucionarja Evgena Kvaternika so našli v skladišču zagrebške vseučiliške knjižnice. Na kovčegu in Kvaternikovih rokopisih so še vidni sledovi njegove krvi.

Važna izjava ministra Tomića o sokolstvu

Nedavno je vlada odobrila pol milijona din za odškodnine, ki so jih napravili zločinci sokolstvu in njegovim pristajšem. Ob tej priliki je dal minister za telesno vzgojo J. Tomić važno izjavo. Med drugim je dejal, da so zadnje mesece neodgovorni ljudje hoteli izvesti reakcijo proti sokolskemu delovanju. To je bilo delo ljudi, ki jim ni do narodnega sporazuma. Krivično so spravljali sokolstvo v zvezo s prejšnjimi režimi. Hoteli so ga tudi izkoristiti v politične namene. K sreči se jim vse to ni posrečilo. Na za-

lost je prišlo do lokalnih izgrede proti Sokolu in njegovim pripadnikom. Minister je zadrževal, da si teh incidentov nihče ni želel, ker niso v skladu s sporazumom, ki predstavlja načelo enakosti in enakopravnosti. Predlagal je vladi, da odobri pol milijona din za odškodnine Sokolu in vlada je šla ministru Tomiću v polni meri z razumevanjem na roko.

Glede revizije zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije je minister za telesno vzgojo izjavil, da je revizija potrebna noče pa ovirati ali zmanjšati sokolskega

delovanja, marveč nasprotno želi da nadaljuje z narodno misijo, ki mu je dodeljena. Sokol naj nadaljuje s svojim tradicionalnim delom in očisti svoje vrste vsega, kar ovira to delovanje. Odbor ministrov, v katerem so poleg Tomića še minister vojske in mornarice general Neddič, gradbeni minister dr. Krek bo predložil potrebne reforme in našel način, kako preprečiti oviranje pravega sokolskega delovanja. Glavno načelo bodočega sokolskega udejstvovanja je narodno delo izven vsakega političnega vpliva.

Mar bor

Obmejno sokolstvo je trdno in delavno

Občni zbor mariborske Sokolske župe je pokazal sistematično narodno obrambno delovanje...

Pavličič, gospodarja J. Hodnika in Mohorka so pokazala plodnostno sokolsko delovanje ob meji in lepe dosežene uspehe...

Dr. R. Kac, soc. referent dr. Rosina, četni referent J. Štuhar, gradbeni referent M. Končnik...

Zborovanje rezervnih oficirjev

Včeraj je bil v Povodnikovi restavraciji občni zbor Združenja rezervnih oficirjev in bojnikov v Mariboru...

godkov v mestu in na meji. Po blagajniškem poročilu g. Žula in nadzorstva g. Barleta...

vina, piva in sadjevca v zaprtih steklenicah, Korošičeva ul. 23. in Šingoj Josip trg. z mešanim blagom, Aleksandrova 18

Za suplenta na klasični gimnaziji v Mariboru je bil imenovan duhovnik Ivan Zličar.

Zveza delavcev usnjarske stroke ima 13. t. m. ob 18. v Delavski zbornici občni zbor.

Šola za zdravstvenega pomočnika je končal Sedmak Albin iz Maribora.

Pregled motornih vozil. Predstojništvo mestne policije v Mariboru objavlja, da se bo vršil naknadni redni letni pregled vseh motornih vozil iz Maribora...

Občni zbor gasilske župe

Pri »Meranu« so se zbrali delegati gasilske župe Maribor levi breg na občnem zboru...

potiča so pokazala veliko požrtvovalnost obmejnih gasilcev. Gasilska župa levi breg ima 17 gasilskih čet s 664 gasilci.

Veik v'om

V noči na 9. t. m. je bilo vlomljeno v pisarno mariborske grafične organizacije v Frankopanovi ulici 1.

Alojz, čevljar, Koroška c. 84; Vodeb Martin, čevljar, Frankopanova c. 35; Tyrčka Jaš in Lesjak, trg z mešan m blagom. Ulica 10. oktobra 2; Leben Martin, trg z elekrotehničnimi predmeti, Slovnska ul. 6; Zmazek Ivana, branjarija, Rotovski trg 4; Vrščič Janez, prevoznništvo s konji (kočjaška obrt); Frančiškanska ul. 16; Vihar Viktor, mesar in prekajevalec, Ruška c. 8; Potrč Tončka, krojaška obrt, Pobreška c. 13; Hosner Jurij, izdelovanje predmetov iz rafije, Cvetlična ul. 18; Beranič Josip, čevljar, Kralja Petra trg 1; Jug Alojz, čevljar, Mejska c. 58; Alojz Jed'ovčnik, čevljar, Aleksandrova c. 24; Skušek Ange'a, branjarija ter prodaja

ŠK MURA - Š. S. ŽELEZNIČAR 4 1/2 : 3 1/2

Včerajšnja šahovska tekma za klubsko prvenstvo Slov. šah. zveze med Šah. klubom Murska Sobota in Šah. sekcijo Železničarja, ki je bila v kavarni »Orient« je končala z nepričakovanim porazom Železničarja v razmerju 4 1/2 : 3 1/2.

OBRTNO GIBANJE V MARIBORU

Pretekli mesec je bil zelo s'ab za novo obrt. Črtanih je bilo 18, na novo podeljenih pa samo 8 obrtnih pravic. Med novimi so naslednje: Dr. Leitner Ivan, trg. kozmetičnih proizvodov na debelo. Cankarjeva ul. 19; Rozehnal Ida, trg. z mešanim blagom na drobno, Aleksandrova c. 18; Grgurevič Marija, trg. z modnim in manufakturnim blagom na drobno, Gosposka ul. 23; Rajšp Anton, pečar, Orožnova ul. 2; Lettner Rihard, trg. kozmetičnih proizvodov na čebelo, Aleksandrova c. 1; Rajšp Jožica, branjarija, Slomškov trg 14; Veigl Avgust, čevljar, Kralja Petra trg 9. in Stefanec Marija, branjarija, Kneza Kocelja ul. 7. - Črtane so bile obrti: Homer Rozalija, pro'laja kruha, klobas, sira in sadja, Krekova ul. 1; Kuntner Jakob, trg. z domačim in južnim sadjem ter deželnimi prideki na veliko in eksportom, Kopitarjeva ulica 12; Menčak Frančiška, trg. s kratkim in pletenim blagom na drobno, Mejska c. 1; Dolajš Ema, bife, Štirjarjeva ul. 7; Uršič

Dajte otroku sonca, zraka in igre

(Iz predavanja prof. M. Ostrovoževe na materskem tečaju.)

Starši se za vprašanje igre ne zanimajo mnogo, kajti zdi se jim, da se otroci še preradi igrajo, za delo pa jim ni. V resnici pa se velika večina otrok premalo igra, in sicer ne toliko predšolskih kolikor šolskih otrok.

Otrok je prikrajšan za igro, šola pa mu je le nujna, toda neprijetna za ostitev. Kot protitež mu moramo torej nuditi nekaj svobode, nekaj prilike, da se bo udajal svojim lastnim nagnjenjem.

V zadnjih stoletjih sta prišla človeški duh in telo v nevarnost, da otopi. Vprašanju igre se posvečajo mnogi vzgojitelji in znanstveniki. Dognali so da je igra po izvoru nagonna delavnost, ki omogoča mlademu bitju, da razvije telesne in duševne sile. Je izraz težnje po samostojnosti in po zvezi z zunanjim svetom. Igra je torej nujen življenjski pojav. Značilno zanj je gibanje, posnemanje, ponavljanje, domišljija in predelje. Od vselej je igra odlična od dela in dolžnosti, opravke v lastno zabavo.

Gleda izer in igrač je važno, da starši poznajo navaival otrokov razvoj. Vendar

mora starši otroka predvsem sami opazovati.

Glavna igračna doba traja od drugega do četrtega leta. Nato se čas igranja postopoma krči, vendar bi za igro mora biti vedno nekaj časa na razpolago. Pri današnjih sodnih razmerah to ni izvedljivo. Prav tako je težko glede igračnega prostora. Otroci so zaradi tesnih stanovanjskih razmer posebno pozimi veliki revčki. Imeli pa bi naj vsaj skromen kotiček zase. Poleti so važna otroška igrača, ki pa jih imamo premalo.

Važno je tudi vprašanje soigralcev. Skupna igra je silnega vzgojnega pomena.

V otročjem vrtecu je na razpolago nemoten čas, prostor in strokovno izobražena oseba. Današnji vrteci pa ne odgovarjajo popolnoma svojemu namenu, ker so starši preveč vezani na določene ure. Tudi vrteci je premalo. V starejših letih je važno udeleževanje v društvih, seveda če ne goje strankarske nestrpnosti, saj se v tem času otrok itak ne more sam politično opredeliti.

Kajna je vloga staršev glede na igro njihovih otrok? Igranje morajo po svojih močeh podpirati in jim dati priliko, da se igrajo. Igrače so sicer predoravica prometa, vendar zato ni treba preveč žalovati. Preumetna igrača ne daje otrokove domišljije, malemu otroku je najpreprostejša igrača prav toliko

m. Na ulici na kateri so postavili nezadostne širbi mestne občine za red na cestah. Če bi bili spravili snag pravčasno z ulice, bi sedaj ne bilo toliko nezgodov, ki jih vidimo na ulici.

m. Opeka kupčijo pri nas ponikni z onstran meje. Pravijo da bodo sedaj kupovali v južnih krajih, kjer je opeka cenejša kakor pri nas.

m. Telefonse na ulice so pričeli polagati na Koroški cesti. Delo je bilo doslej odloženo zaradi mraza in zaradi vseh vrstnih nepravil. Posledna uprava bo po vsem mestu položila kabla ter s tem razbremenila telefonsko omrežje in omogočila priključek številnih novih telefonov.

m. Napad na starca v Kolceh. Neznaničani so napadli na nekem seniku v Dolovi 62 letnega tesarja Ivana Majheniča ter ga tako preplepli, da se je moral s poskodbami po vsem telesu zaleči v bolnišnico. Majhenič je doma iz Gubčeve ulice na Tezmem.

m. Novo kolo je bilo ukradeno delavcu Dragu Škerlavoju z Grajskega trga. Ukradeno kolo je znamke »Dürkopp«.

m. Dva fantalira sta v soboto obdočala v mestnem parku z nožem 22 letnega tovarniškega delavca Karla Savernika.

* Vstopnice za koncert A. P. Z. iz Ljubljane, so še na razpolago v predprodaji pri »Putniku«.

m. Nočna lekarniška služba. Od 9. do vključno 15. t. m.: Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, tel. 23-12; Lekarna pri angelu varuh, Aleksandrova c., tel. 22-13

ino * Grajski kino. Danes premiera najlepšega tehnikolor filma »Kraljica usode« (šestdeset slavnih let).

* Esplanade-kino. Veliki glasbeni film »Cardas-Kavalirji« z Gustav Fröhlichom. Veselje, smeh, ciganska glasba, temperament.

* Union-kino. »Smrt na dnu morja«. Film močne vsebine v vrstini senzacij s Petrom Lore-om.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 11. marca: Zaprti.

Torek, 12. marca, ob 20: »Vdova Rošinka«. Red C.

»Greja« je najbolj priljubljena operca izmed vseh številnih skladb slovečega angleškega glasbenika, Sidneja Jonesa. Zapr pri njeni krstni predstavi 1. 1895 v Londonu je žela tako prodoren uspeh, da je kmalu zaslovela tudi na velikih svetovnih odrih.

Radio

Ponedeljek, 11. marca

Ljubljana: 18. zdravstveno predavanje; 18.20 komorna glasba, 18.40 Primorska v zadnjih desetletjih; 19. poročila; 19.45 več manire, pa brez zamere; 20. rezervirano za prenos; 22. poročila; 22.15 za razvedrilo igra RO. - Beograd: 18.20 koncert na flauti; 19.40 koncert komornega radio kora; 20.10 bolgarske kompozicije; 22. koncert na harfi. - Solija: 18.05 narodna glasba; 20. simf. koncert; 22. plesna gl. - Kalundborg: 20.15 odlomki iz operet; 21.15 kino orgle; 22. komorna glasba. - Radio-Paris: 19.15 klavirski koncerti; 21.35 orkester, 23.15 plesna gl. - Toulouse: 19.50 lahka glasba; 21. odlomki iz operet; 21.20 solisti; 22. salonski orkester. - Milano: 20.30 pesmi; 21. koncert orkestra in solistov; 22.20 lahka gl. - Budimpešta: 20.10 koncert opernega orkestra. - Bučarešta: 19.15 harfa in flauta, 20 od Haydna do R. Straussa.

ali se več vredna kakor drago kupljena. Očetje in matere lahko marsikatero sami naredijo. Če tega ne znajo, naj dajo otroku vsaj nekaj gradiva na razpolago: malo mila, kupček fižola, krpice, žeblice in kladivo, desko itd. Otrok mora imeti nekaj, da se igra. Denar ni izgubljen, kajti v igri se uči prav kakor v šoli.

Samo otroku brez domišljije smemo pri igri nekoliko pomagati, sicer se v igro ne vsiljujmo. Otrok hoče sam priti do svojih spoznanj, čeprav po najdaljši poti.

Naposled je zelo važno, da otroka pri igri opazujemo, posebno v skupni igri. Tu bo pokazal marsikatero napako, ki jo bo treba prav vzgojiti. Pri igri se razvija tudi jezljivost in nevoščljivost. Igra je sicer tekma, toda zahteva plemenitost in spoštovanje do soigralca.

Za manj nadarjenega učenca je veliko bolje, da se igra, kakor da sedi pri knjigi in gleda v prazno. Tak otrok bo tudi v življenju lenoba. V igri pa bi utegnil razvijati kakšno sposobnost, ki bi mu v življenju služila. Ako otroka pri igri oviramo, si vzgajamo lažnive in hinave. Kajti otrok bo skušal priti do igranja po prenevanju poti, varal bo starše.

Otroku čim več sonca, brezskrbnosti, igre, da bo z večjim zanimanjem gledal v prihodnost in ne bo prezrl, da zaprejen, nesposoben, da bi našemu pomagati pri pravljanju naš dolga brdnki svet!

Zanimivosti

Norvežani so prvi pomorščaki svetovne trgovine

Na prebivalca v deželi Fordov odpade tona in pol ladijskega prostora

Norveška je med onimi državami na svetu, ki ima glavni zaslužek od koristi svoje lege ob morju. Dolga, globoko v notranjost celine razjedena obala je ta narod že davno izvalila na morje. Zato je naravno, da so Norvežani znani kot izvrstni pomorščaki in njihovo življenje v primorskih krajih v mnogočem spominja na hrvatske dalmatinske mornarje. Njih davni predniki, legendarni Vikingi, so se v majhnih čolnih spustili na odprto morje, dosegli so obale Grenlanda ter prišli daleč na jug, v Srečnozemskem morju na Sicilijo.

Pomen norveške trgovinske mornarice

za to državo lahko najlažje presodimo, če primerjamo število ladij s prebivalstvom. Norveška trgovinska mornarica šteje po statistiki 1. januarja 1940 4390 ladij s skupno tonažo 4.845.655 registrskih ton. Ker nima Norveška niti ne polne tri milijone ljudi, odpade na vsakega prebivalca ena in pol tone ladijskega prostora. V tem primeru prekaša Norveška celo Veliko Britanijo.

Tonaža norveških trgovinskih ladij, ki je bila dosežena v začetku letošnjega leta, predstavlja najvišjo njeno dosežanjo mero. Leta 1915 je imela Norveška 2 milj.

594.199 ton ladij, l. 1937 je prekoračila štiri milijone, danes se bliža že petemu. Blizu 1.200.000 parnikov je najmoderneje opremljenih s cisternami za prevažanje nafte.

Zanimivo je, da plove po Tihem in Indijskem oceanu večje število parnikov pod norveško zastavo, ki niso bili še nikoli v norveških vodah. Mornarji so pa brez izjeme Norvežani, ki zapuščajo domovino za več let in se primeri, da najde oče ob povratku v domači kraj svojo hči, ki jo je zapustil kot otroka, poročeno in kot mater več otrok...

Sven Hedin

znani raziskovalec notranje Azije, se je v zvezi s skandinavsko krizo pred dnevi

mudil v važni misli v Berlinu. Ne ve se še, ali je bil tam po navodilih švedskega kralja, zanimivo pa je, da je švedska vlada zapovedala listom objavljati vesti, ki bi bile v kakršni koli zvezi s tem.

Prof. Fritz Stein je nedavno v nemškem radiu pozval vse muzike, naj se prijavijo, ker je v Nemčiji neverjetno pomanjkanje godbenikov. Profesor je dejal, da je po izključitvi Židov iz nemškega javnega življenja prostih mnogo mest za nemške godbenike, ki pa jih še ni dovolj. Tako je danes v službi samo 17% harfistov od vseh, ki bi jih potrebovali. Nadalje samo 77% oboistov, 82% trombonistov, 30% čelistov in 34% violiništev. Nemška vojska potrebuje trikrat toliko muzikov, kolikor jih ima.

Da bi laže živel, je postal - dekle...

V predmestju Ženeve je bila v neki plesni dvorani aretirana neobičajna blondinka. Dan za dnem je prihajala na plesišče ter zbujala s svojo lepoto in privlačnostjo splošno pozornost. Samo, bila je nekoliko preveč odkrita, sproščena, brez prirojenega sramu, ki žensko še povzdigne. Kopica mladeničev ji je dvorila vsak večer ter se potegovala za njeno ljubezen. Piti in jesti je imela cele tedne dovolj.

Toda, preobjudena blondinka je postala zmerom bolj predrzna. Nekega večera se je sprla z ljubimci ter pokazala nena-

vadno moč v pretepu. Gospodar je poklical policijo. Preden je ta prišla, je nekdo slučajno zgrabil deklo za lase in obdržal v roki — lasuljo. Presenečenim gostom se je pokazal obraz mladeniča.

Stražnik je »blondinko« odvedel na policijo, kjer je fant izpovedal, da je bil brez zaslužka, pa si ni mogel drugače pomagati do kruha, kakor da se je preoblekel v deklo. Stvar bi še ne prišla na dan, če bi se usodnega večera ne bil preveč napil, da je pozabil na žensko vlogo in pokazal svojo moško нрав...

Tudi pozabljivost žrtev „vojne živcev“

Vojna je spravila ljudi, ki nimajo svojih živcev tako lahko v šahu, do rekordne pozabljivosti. O tem vedo povedati že spiski pozabljenih in najdenih stvari v pariških uradih. Tako imajo v teh uradih za najdene predmete celo vrsto pozabljenih mask proti strupenim plinom, mnogo vojaških knjižic, legitimacij in drugih potrebnih listin. So primeri, da se izgube od doma do pošte paketi, namenjeni za vojake na fronti.

Najboljši klienti urada za najdene pred-

mete so šoferji. V taksijih pozabljajo ljudje najrazličnejše predmete. Čim se vreme poboljša, pozabljajo dame rokavice, boe in lisice, pa biserne ogrlice in torbice. Da, celo poročne prstane in dobro nabasane listnice prineso šoferji, za vse dragocenosti pa prejmejo ti poštenjaki kaj malo nagrade. Tako je neka dama, ki je pozabila v avtu denarnico s 14.000 franki, »nagradila« šoferja s 5 franki.

Popravljalnica za radio aparate

Da pomagajo radio poslušalcem brez večjih stroškov iz zadrege, kadar jim aparat odpove, so odprli v nemških mestih dobro založene popravljalnice radio aparatov. Najprej pride aparat v skladišče, kjer mu preiščejo napake in jih zaznamujejo na karte. Tu pregledajo tudi cevi posebni strokovnjaki in o vsaki zase dajo svoje sporočilo. Ko so ugotovljene pogreške, pošljejo aparat s po-

pisom v popravljalnico, kjer odstranjujejo in vstavljajo nove dele. Preden pa zapusti aparat popravljalnico, ga postavijo še v »mučilnico« Faradayevu kletko, ki sestoji iz dvojnih sten zalotanih žičnih rešetk. Ta celica prepreči vse motnje visokih napetosti in omogoča brezhibno kontrolo. Šele potem, ko ugotove, da je prejemnik spet v redu, ga popolnoma zdravega izročijo gospodarju.

Veliko špičnato gnezdo Kitejev so odkrili Japonci v Hankovu. Tudi vlada Čung Kinga je imela prste vmes. Zaprti so več kitajskih častnikov in veljakov.

72letni odvetnik, slušatelj pariške Sorbonne. Je to neki odvetnik iz New Yorka, ki je prodal svoje imetje, da je lahko šel poslušati filozofska predavanja v Parizu, kar si je vse življenje želel.

Rodbinam padlih na fronti je v Nemčiji prepovedano nositi črnino. »Kdor umre kot junak, živi dalje večno v svojem narodu«. Če pa umre neki civilist, potem je naslednji postopek: Na temelju dokumentov, ki dokazujejo smrt sorodnika, se izda prosilcu karta za nabavo črne kravate, par črnih rokavic in črn trak, za žene pa črna obleka.

Dobro vložen denar

Žid Mojzes je bil čez glavo zaljubljen v Abrahamovo ženo Saro. Sara, krasna, postavna ženska, je Mojzesa dolgo odbijala, čeprav si je na vse načine prizadeval, da bi jo osvojil. Nekega dne se je le vdala v pogajanja in Mojzes ji je obljubil, da ji izpolni vsako željo, če bo vsaj za trenutek njegova.

— Dobro, pravi Sara. Rada bi imela lep zimski plašč, pa mi manjka zanj 2000 din.

— Nimam jih pri sebi, toma takoj jih dobiš! se vzradosti Mojzes in odide.

Pohitel je k Sarinemu možu Abrahamu in mu dejal:

— Prijatelj, posodi mi 2000 din, nujno jih potrebujem!

Abraham mu je dal denar in Mojzes je presrečen odhitel k Sari, ki ga je za dar rajsko nagradila... Mojzesovo kopnenje je bilo utešeno, minili so tedni in Abraham je terjal denar nazaj. Tedaj je Mojzes vzbočil prsi, stopil pred Abrahamom in ga zavrnil:

— Prijatelj, 2000 din sem že davno vrnil — tvoji ženi...

Rešitev nedeljske križanke št. 68.

Vodoravno: milijonar, Ovid, sani, Raka, Adam, en, mi, koran, Apis, Seni, stik, Nina, kolar, ar, da, lesa, spet, opat, leto, Matuzalem.

Navpično: morena, slalom, Ivan, repa, lik, kisik, sat, Ida, os, ko, uta, Ur, bi, osa, as, na, sla, nad, nemir, lep, Anam, dete, Rimini, anatom.

... zdaj vam lahko rečem, ne da bi se koga bal...

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU

ROMAN

20

»Sanderson mi je povedal, da mu je Filip že vse plačal. Hotel ga je že pogrnati na dražbo. Pa se je Filip v zadnjem trenutku izmuznil. Ko bi videla, kako Sanderson sedaj besni. Filipova farma mu je bila silno všeč.«

»Odurni škotski Žid — vesela sem, da se je Filip rešil!«

»Joan, kako neprevidno deklo si še. tvoje hihitanje je bilo popolnoma odveč. Opazila sem, kako ti ga je zamerila Filipova žena.«

»Nisem se mogla vzdržati. Stalno me je izzivala misel, kaj poreče k temu naša Liza. Stavim z vama, za kar hočeta, da bo Liza pridivila. Čim bo izvedela, da si ogleda svojo tekmičo.«

»Toda priznati moram, da je gospa Glenison kar čedna žena. Zelo lepe oči ima, pa vitke noge. Ko bi ne imela tiste ostre poteze ob ustnicah. Verjetno da je bila ta poteza namenjena le našemu obisku.«

»Nikakor pa je ne moreš primerjati z mojo lepo sestrično.« se je uvrila Anita »Filip ni storil prav: čim je Liza odšla že si je izbral drugo. Še nekaj dni pred odhodom Lize pa mi je pripovedoval, kako je rotil Lizo, naj nastoparjeva in postaranega Billa ter ostane pri njem.«

»Toda pomisli, oba sta revna kot cerkvena miš! To bi bilo gospodarstvo! Liza je menda pametna!«

»Da, vsaj poskušala je biti pametna. Vem, Filipa je imela brezumno rada. Tisti dan, ko je odhajala, je prišla k meni v sobo, se vrgla na posteljo ter krčevito jokala. Priznala mi je, da se mora nekje izjokati... Škoda, da je Liza žena, ki ima toliko želja; brez svilenih nogavic si še sredi Afrike ne more predstavljati življenja. Delo ji ne diši, zapravljala pa bi kar mimogrede. To bi ti bila tombola za farmerja, ki je toliko kot na psu s svojim gospodarstvom.«

»Sam je kriv, ker se precenjuje. Sadi kulture, ki nič ne donajajo, kupuje si živino, ki pri njem ne uspeva, nagradi si zemlje, potem jo pa zanemarja...« je pripomnila miss Collistonova kot izkušena farmerka.

»Sodim, da je bil Filip od začetka precej na tesnem«, je bila Anita nekoliko orizanesljivejša. »In kakor prične brez denarja, temu prede zelo trda.«

»Seveda, če zapravlja ob pijači in ženskah«, je nekoliko trpko dodala Joan Smythova.

»Joan, ljubosumna in nevoščljiva si,

ker nisi bila med temi ženskami! Toda tvoja rdeča glava Filipu nikoli ni bila všeč.«

»Prav, toda vsaj vljudne bi morale biti do te žene. Preseneča pa me, da nam je Filip zamolčal svojo zaročenko.«

»Kajpača, Glenison se je naveličala čakanja. Brez obotavljanja se je podala na dolgo pot, da opomni Filipa na njegovo obljubo. In posrečilo se ji je, da je nalletela na trenutek, ko ga je Liza zapustila.«

»Toda videti je, da ga ima zelo rada!« je resno dejala Anita, čeprav bi rada dala svojemu glasu porogljiv prizvok. »Kdo bi se čudil, kaj?«

»Ne, če bi jaz kdaj imela za moža tako ponižen in vdan pogled, ne, lahko mi prerežeta vrat!« se je spet smejala Joan. »Žalostna zadeva za take žene, zame bi to pomenilo popolno tragedijo. Toliko ljubezni si možki nikdar ne zaslužijo.«

Veliko gorja si je prihranila Glenison Castlejeva, ker ni bila navzoča pri tem razgovoru. Zenske so sicer klepetavo pretiravale, nekaj resnice pa je le bilo na vsem tem. Kljub temu pa se je prilazila k njej vsa grenka resnica. Gospa Eliza Oliverova je vendar pomenila Filipu nekaj več, kot ji je bil priznal: »Ljubka mala gospa Oliverova, ki jo imajo radi vsi samotni mladeniči, nas včasih obišče in malo pokramlja z nami.«

Ko jo je prvič uzrl v sobi, so njegove jubeznive besede veljale vendar Elzi. Še ni pozabila, kako je v trenutku ugas-

nila v njegovih očeh radost ter je močno presenečen vrtal v spomin, kam naj prišete ženo, ki ga je tako znenada obiskala. In čigave so začete črke, ki so všite na rdeči pižami? Elizine, seveda. Slučajno je Glen odkrila to pižamo v predalu, ki ga doslej še ni odprla. In tudi srebrna škatlja za puder, ki je verjetno že tedne in tedne ležala za omaro, je bila njena. Prelepa, brezskrbna Eliza, njej je bilo vseeno, če je na priliko pozabila zdaj srebrno škatljo, potem spet kaj drugega, da, ta Eliza je živela v Filipovih očeh. Njeno ime je šepetal v snu še danes zjutraj, ko ga je Glen gladila z roko po čelu, hoteč ga prebuditi.

Zdaj se je vsega živo spomnila ter se žalostno zamislila. Pa je stvar ni prehudo skrbela. V njej je še živelo prepričanje starih generacij, da se iz ljubezni moža in omožene žene nikoli nič dobrega ne porodi. Če bi bila Eliza še samska, potem bi bila, tako je sodila Glen, zadeva mnogo resnejša. Glen bi si očitala, da je vsiljivka; tako pa je docela mirna. Filip se je vrnil k njej in bo skušal najti v njej pozabljenje. Seveda, bila je slepa, ko tega že prej ni ugotovila. Filipovo ljubezen bi morala drugače razumeti. Ona pa je segla po njej z obema rokama, srečna, in v tej sreči je našla uteho za težka in samotna leta, ko je čakala Filipa. Verjela je... ker je hotela verjeti. Da, takale neusahljiva vera je obvarovala že premnogega moža...

(Dalle.)

